

COMHAR CREIDMHEASA CHOLM CILLE TEORANTA

Bhí plé ar siúl ag tús na 1980idí maidir le Comhar creidmheasa a bhunú i gceantar Chois Fharraige ach is ag cruinniú i Scoil Sailearna ag tús an gheimhridh 1986 a beartaíodh tabhairt faoin gceist i ndáiríre.

Mheas an méid a bhí i láthair ag an gcruinniú sin, timpeall dhá scór, gurbh fhiú tabhairt faoin obair agus roghnaíodh grúpa oibre de scór chun an réamhstaidéar agus gach a bhain leis a dhéanamh.

Ag tabhairt faoin obair

Faoi rialacha Chomhcheangal na gComhar Creidmheasa in Éirinn bhí sé riachtanach grúpa nach lú ná sé dhuine dhéag tréimhse foghlamtha de shé mhí ar a laghad a chaitheamh sara mbeadh cead comhar creidmheasa a bheadh cláraithe leis an gComhcheangal a bhunú. Tugadh faoin staidéar, ag foghlaim rialacha agus cleachtais bhainistithe airgeadais agus bhunaigh an grúpa comhar creidmheasa beag ina measc féin, ag sábháil cúpla punt, ag aistharraingt agus ag cleachtadh na ngníomhaíochtaí eile a bheadh le déanamh nuair a d'osclofaí na doirse don phobal.

Bhí réamhbair eile, seachas foghlaim faoi bhainistiú comhair chreidmheasa, le déanamh ag an ngrúpa. Bhí ainm le roghnú, ceantar feidhme le haithint, ionad le haimsiú, uaireanta oscailte le socrú, slua oibre le heagrú agus neart sonraí eile mar iad le plé agus le cinntiú.

Roghnaíodh an comhar creidmheasa a ainmniú in onóir Naomh Colm Cille mar gheall ar an gceangal a bhí ag an naomh leis an gceantar.

Nuair a d'oscail Comhar Creidmheasa Cholm Cille ar an gCnoc i mí Meithimh 1987, le ceantar feidhme a bhí ag sineadh ó na Forbacha go Doire an Fhéich i gCasla, mheas an grúpa a bhí ina bhun go bhféadfadh ballraíocht fás go timpeall 400 agus go mbeadh sé go breá dá méadódh na sábháil go dtí timpeall £400,000 taobh istigh de chúig bhliana nó mar sin.

Ag fás ón tús

Is ar feadh cúpla uair an chloig ar an Domhnach a bhí an Comhar Creidmheasa oscailte don phobal i dtosach ach ba léir go luath nach bhféadfaí freastal ar an ualach oibre ins an am teoranta sin. Ba léir freisin go raibh réamhspríocanna na mbunaitheoirí thar a bheith coimeádach. Thosaigh na huairanta ag sineadh agus thosaigh éileamh ag teacht ar sheirbhísí an Chomhair Chreidmheasa ar fud an cheantair feidhme agus freisin ó mhuintir na Ceathrún Rua agus Cheantar na nOileán, ach go háirithe. Bhí fás sciobtha ag teacht ar bhallraíocht agus ar an méid airgid a bhí baill ag sábháil agus fás ag teacht freisin ar an éileamh ar iasachtaí. Bá léir go raibh Comhar Creidmheasa Cholm Cille ag freastal ar riachtanas ins an bpobal agus go raibh muinín ag an bpobal ins an gComhar

Creidmheasa agus ins na daoine sin a bhí ina bhun.

Bhí an fás as cuimse seo ag cothú fadhbanna don Bhord Stiúrtha ó bhliain go bliain. Bhí sé deacair feidhmiú le hoibrithe deonacha agus an gnó ag fás, bhí ionad buan seasmhach ag teastáil in áit an ionaid shealadaigh a bhí ann agus bhí an t-éileamh ar na seirbhísí a bhí ag teacht as an gceantar siar ag ardú ceiste eile ar fad.

Fuair na hoibrithe deonacha faoiseamh éigin ón síorobair nuair a earcaíodh fostaithe buana agus tá foireann de sheisear ag obair ins an gComhar Creidmheasa faoi láthair. Ní hin le rá nach bhfuil na hoibrithe deonacha ag déanamh a gcuid an t-am ar fad agus is ceart a rá nach bhféadfadh an Comhar Creidmheasa feidhmiú gan iad.

Réitíodh an cheist maidir le príomhoifig nuair a frítheadh foirgneamh breá nua, i gcroílár pharóiste an Chnoic, ar léas ó Údarás na Gaeltachta. Déanann an Comhar Creidmheasa freastal freisin ar an Tulach agus i dTír an Fhia chuile mhaidin Domhnaigh.

Bhí an cheist maidir le leathnú an cheantair feidhme níos deacra a réiteach mar go raibh ceangal dlíthiúil bainteach leis. Scrúdaíodh na féidearthachtaí comhar creidmheasa nua a bhunú i gCeantar na nOileán / An Cheathrú Rua ach tar éis plé leis an bpobal ins na ceantair sin cinneadh gur cheart ceantar feidhme níos leithne a thabhairt don chomhar creidmheasa a bhí ann agus é a láidriú ar an mbealach sin.

Go gearr ina dhiaidh sin beartaíodh comhar creidmheasa nua a bhunú in Uachtar Ard agus bhí an cheist maidir le ceantar feidhme le scrúdú arís. D'fháiltigh muid roimh an bhforbairt nua agus tugadh gach cúnamh do ghrúpa Uachtar Ard a bhí ag dul tríd an bpróiseas foghlama céanna faoinar thug muid féin i 1986/87. Agus iadsan ag pleanáil a gceantair feidhme bhí ceist maidir le cé chomh fada ó dheas a thiocfaidís le socrú. Socraíodh eadrainn go mbeadh Comhar Creidmheasa Cholm Cille ag freastal ar an gceantar ó na Forbacha go Leitir Mealláin agus ó thuaidh go Camus, Uachtar Ard ag freastal ar an gceantar soir ó thuaidh as Camus agus an comhar creidmheasa atá ar an gCaiseal ag freastal ar an gceantar siar ó thuaidh. Idir na trí cinn tá Conamara uilig clúdaithe agus ní féidir dearmad a dhéanamh ar Chomhar Creidmheasa Árann atá ag freastal ar na trí Oileáin Árann.

Ins an bhfás atá tarlaithe ó 1987 tá 4,500 duine ins an gceantar mar bhaill de Chomhar Creidmheasa Cholm Cille agus luach atá ós cionn £6 mhilliún ar a gcuid sábháilte agus infheistíochtaí. Tá roinnt figiúirí tugtha anseo thíos chun léargas a thabhairt ar an bhfás mar a tharla sé thar na blianta;

Bliain	Ballraíocht	Sábháilte	Iasachtaí	Luach
1993	1282	£0.75m	£0.65m	£0.81m
1997	2654	£2.00m	£1.33m	£2.20m
2001	4392	£5.60m	£4.40m	£6.20m

Seirbhísí

Go bunúsach tugann an Comhar Creidmheasa áit do dhaoine inar féidir airgead a shábháil agus is léir gurbh 'in an fáth go nglacann daoine ballraíocht ann. Is áit í chun iasacht a fháil chomh maith agus is beag ball nach bhfuil iasacht, cé acu beag nó mór, fáighte acu ag am éigin ó thosaigh muid os cionn 14 bliain ó shin.

Tógann daoine amach iasachtaí do réimse leathan úsáidí, ó leabhra scoile nó cultacha scoile do pháistí, árachas, trealamh tí, saoire, carr nua, athchóiriú tí, agus úsáidí eile ar féidir ceannacht suíomh agus tógáil tí a áireamh ina measc. Is féidir leis an iasacht sin a bheith chomh beag is atá ag teastáil ón mball agus is é timpeall £25,000 an t-iasacht is mó atá tugtha amach go dáta. Bíonn méid na hiasachta ceangailte le cumas aisíochta, rathaíocht, agus ceangailte feisin leis an méid atá sábháilte ag an iarratasóir.

Tá réimse seirbhísí eile ar fail ón gComhar Creidmheasa mar a bhfuil árachas ar iasachtaí agus ar shábháilte, ballraíocht grúpscéime san VHI, deis infheistiú i scéim nua an Rialtais a thugann £1 breise ar chuile £4 sábháilte agus neart seirbhísí eile nach iad.

Nuair nach bhfuil airgead amuigh ar iasacht leis na baill bíonn sé infheistithe i gcisté éagsúla ionas go bhfuil ioncam á ghiniúint le díbhinn a íoc ag deireadh na bliana.

An Ghaeilge

Ins an eagrán seo de *Biseach* atá ag ceiliúradh bua Pharóiste an Chnoic i gcomórtas náisiúnta Ghlór na nGael tá sé tráthúil tagairt a dhéanamh do pholasaí Gaeilge an Chomhair Chreidmheasa.

Ón tús is í an Ghaeilge an teanga atá á húsáid i chuile ghné den obair agus is ceart a rá go bhfuil bród ar chuile dhuine atá páirteach le Comhar Creidmheasa Cholm Cille go bhfuil stádas sin na Gaeilge chomh láidir is atá inár gcuid oibre. Ní raibh sin éasca an t-am ar fad mar go raibh sé sách deacair ag amanna foirmeacha, leabhra ballraíochta agus rudaí mar iad a fháil i nGaeilge. Tá sé sin curtha dhinn againn anois mar go bhfuil ar ár gcumas féin na nithe sin ar fad a fháil príondáilte go háitiúil faoin am seo. Ardaíonn an fhadhb a cloigeann anois is arís fós mar a tharla le gairid leis an scéim nua choigiltis a bhfuil tagairt déanta thuas di. Bhí foirm iarratais a chaithfí a líonadh do gach duine a mbeadh spéis acu sa scéim ach ní raibh fáil ar an bhfoirm sin as Gaeilge. Tar éis an cheist a phlé leis na Coimisinéirí Ioncaim d'aontaigh siad glacadh le leagan Gaeilge den fhoirm ach muid féin a bheith sásta é a aistriú agus gach focal a bheith ar aon dul leis an leagan Béarla. Thug muid faoin aistriú agus ghlac siad leis agus is dócha gurb é Comhar Creidmheasa Cholm Cille an t-aon eagrás airgeadais ins an tír atá ag úsáid leagan Gaeilge den fhoirm sin.

Is léargas maith é Comhar Creidmheasa Cholm Cille gur féidir gnó a rith in iomlán trí Ghaeilge ach an meon ceart i leith na teanga a bheith acu siúd atá ina bhun.

An Pobal agus an Comhar Creidmheasa

Is le pobal dheisceart Chonamara uilig Comhar Creidmheasa Cholm Cille. Muintir na háite atá mar chroílár an Chomhair Chreidmheasa agus tá ballraíocht oscailte d'aon duine atá ag cónaí nó ag obair ins an gceantar. Thosaigh sé i bParóiste an Chnoic ach tá sé leathnaithe amach anois le freastal ar réigiún leathan le pobal mór. Cé go bhfuil an príomhoifig bhuan suite i bParóiste an Chnoic, caithfear glacadh leis anois go bhfuil an pobal ó Chasla aniar á úsáid, agus páirteach i gcomhlíonadh réimse leathan de na dualgaí atá riachtanach chun é a choinneáil ar an mbóthar.

Ón tús tá uimhir mhór, go maith os cionn céad duine a bhfuil go leor ama tugtha acu don Chomhar Creidmheasa. Nuair a thosaíonn tú ag lua ainmneacha, mar is eol don saol mór, tá tú ag dul ag tarraingt antró ort féin mar go mbeidh duine éigin fágtha ar lár. Leis an méid atá tar éis a gcuid ama a thabhairt don Chomhar Creidmheasa go deonach thar na mblianta ní féidir iad go léir a lua ach is fiú roinnt a lua. Bhí tionchar nach beag ag na daoine seo a leanas ar bhunú agus forbairt Chomhar Creidmheasa Cholm Cille ó thus an gheimhridh sin i 1986;

An Grúpa Staidéir a chuir tús leis:

An tAthair Mícheál Mac Aoidh (nach maireann), Diarmuid Ó Donnchadha (an chéad bhainisteoir agus atá ar shlí na fírinne anois), Betí Uí Bhaoill, Antoine Ó Curraoin, Bertie Ó Finneadha, Séamus Ó Scanláin, Máiréad Uí Fhinneadha, Siorcha Ní Dhonncha, Brendan de Barra, Jean Uí Fhatharta, Brian Ó Cuív, Hannah Uí Thuairisg, Áine Uí Churraoin, Fergal Redmond, Gearóidín Uí Chonghaile, Máire Ní Chéidigh, Bríd Ní Shírin, Dónall Mac Giolla Bhride agus Máirín Ní Chonghaile atá mar bhainisteoir.

In éineacht le Máirín Ní Chonghaile ar an bhfoireann oibre tá: Máirín Ní Dhroighneán, Bobbi Uí Áinle, Treasa Ní Chonghaile, Máirín Uí Chadhain agus Treasa Uí Fhatharta.

Ní féidir chuile dhuine a ainmniú agus murna bhfuil tú luaite níl tú leat féin. Bhí boird stiúrtha, coistí creidmheasa, smachtú creidis, maoirseoireachta, agus coistí eile nach iad gníomhach le 14 bliain anuas. Bhí páirt lármach ag chuile dhuine acu i rith Chomhair Creidmheasa Cholm Cille agus tá ag cuid acu fós, gan iad ní bheadh sé ann. Le cúnamh Dé, beidh siad sin agus daoine eile nach iad ag glacadh páirt ghníomhach i stiúradh an Chomhair Chreidmheasa ins an blianta amach romhainn.

Is leatsa é agus tá fáilte romhat páirt a ghlacadh.